№ 243 ԿԻՐԱԿԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 2

1908

ԵՐԵՍՈՒՆՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԿԻՐԱԿԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 2 № 243

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրութեան մէջ.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Базарная ул. д. Тамамшева № 16.
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Տելեֆօն № 253.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզվով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.

Տելեֆօն № 253.

ԽՈԼԵՐԱՅՈՎ

և այլ տարափոխիկ հիւանդութիւններով անկարելի է վարակվել՝ եթէ գործ է ածվում մաքուր ջուր: Առաջարկում ենք հէնց այժմ ձեռք բերել ջուր մաքրելու համար ջրազտիչ ապարատ „Հիդրիօլ“ անունով:

Նրա գործադրելու ձևը շատ հասարակ է: Զտիչ մասը հեշտութեամբ ամրացվում է ամէն մի ծորակի (кранъ) վրա, օրինակ՝ ջրմուղու, հեշտաեռի և ուրիշ առարկաների: Ամենակեղտոտ ջուրը համարեա թէ վայրկենապէս փոխարկվում է պարզ-բիւրեղեայ ջրի և մաքրվում է բակտէրիաներից: Կարճ ժամանակի ընթացքում «ՀԻԴՐԻՕԼ» ապարատը տարածվել է տասնեակ հազարներով, որը ապացոյց է նրա գործնականութեան: Ամէն մի ապարատի հետ ուղարկվում են անհրաժեշտ մասերի պաշար և ձեռնարկ: Զտիչ «ՀԻԴՐԻՕԼԻ» գինը միայն—2 ր. 50 կ.: Ճանապարհածախքը ապարատի հաշւին.—Եւրոպակ. Ռուսաստան—50 կ., Ասիական—75 կ.:

Պատուէրները հասցէագրել՝ Единственному представителю для всей Россіи Торговому Дому Александръ Гольдеръ и К-о. МОСКВА, Садовая-Спасская, д. Петрова.

(Հ. ու. կ.) ա. 15—11

ՇՈՒՇԱՆԻԿ ՍՈՂՈՄՈՆԵԱՆ ԲԱՅԱՆԴՈՒՐԵԱՆՑԸ յայտնում է խորին շնորհակալութիւն այն բոլոր անձանց, որոնք յարգելով յիշատակը իր Թանգագին ամուսնու՝

ԳՐԻԳՈՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԲԱՅԱՆԴՈՒՐԵԱՆՑԻ

ներկայ գտնվեցին Թաղման հանդէսին և արտայայտեցին իրանց ցաւակցութիւնը նամակներով և հեռագրերով:

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ ԴԻՒԱՆԱՏՈՒՆԸ

Անցեալ տարիների նման ներկայ տարին ձեռք է զարնում հրատարակելու անդրկովկասեան երկաթուղիների

ՀԱՍՑԷ-ՕՐԱՑՈՅՑԸ 1909 թւի համար:

Այդ օրացոյցի մէջ իրանց յայտարարութիւնները տպել ցանկացողները Թող բարեհաճեն դիմել պայմաններն իմանալու համար՝ բերանացի կամ գրաւոր՝ Դիւանատուն, որը գտնվում է անդրկովկասեան երկաթուղիների Վարչութեան կից, ամէն օր, առաւօտեան 10—2 ժամը, բացի տօն և կիրակի օրերից:

Յայտարարութիւններ ընդունելու վերջնական պայմանաժամն է ներկայ տարվայ դեկտեմբերի 1-ը:

(կ.) տ. 3—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Կիրակի, նոյեմբերի 2-ին կը կայանայ

Ընտանեկան երեկոյթ

յայտնի Փակիրներ՝ Կարիբ Հաջի-Ֆոսի և Նաջիբ Բաղէ-Ֆոսի մասնակցութեամբ:

Երեկոյեան ժամը 5-ից մինչև 8-ը տեղի կունենայ սէանս՝ 3 բաժանմունքներից բաղկացած՝ յատկապէս պ. պ. անդամների և կանդիդատների երեխաների համար:

Սէանսից յետոյ կը լինեն ՊԱՐԵՐ:

Հիւրերը Թոյլատրվում են ժողովարանի կանոնների հիման վրա:

1—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

դասարաններում (Торговые классы) պարապմունքները սկսվում են նոյեմբեր ամսի 3-ից, երեկոյեան ժամը $7^1/_2$-ից: Դասարանները տեղաւորվում են Ջգրաշէնի ծխական դպրոցի շինութեան մէջ: (Джиграшенская приходская школа): Նորեկների խնդիրները ընդունվում են նոյն տեղը երեկոները ժամը $7^1/_2$-ից:

(2. կ.) տ. 2—2

ՀԱՅՈՑ ԹԱՏՐՈՆ

ԱՐՏԻՍՏԻԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Երկուշաբթի, նոյեմբերի 3-ին Հայ Դերասանական Ընկերակց. կը ներկայացնէ առաջին անգամ

ՇԵՐԼՈԿ ՀՕԼՄՍ

պիէս 4 գործ. Կօնան Դօյլի

Մասնակցում են. Օր. Ադամեան, տ. տ. Արաքս, Գուլազեան-Նօնիկեան, Մելիքեան, Ցամրիկ, պ. պ. Աւետեան, Զարիֆեան, Թաշճեան, Թորոսեան, Մամիկոնեան, Ցալուեթիւնեան, Սանթուրճեան, Սևումեան և ուրիշները:

Սկիզբը երեկոյեան ուղիղ ժամը 8-ին:

Ռեժիսսեօր՝ Ս. Քափանակեան

Օր. Քալանթարի հիւանդութեան պատճառով «ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆԸ» յետաձգվում է:

2—2

ՀԱՐԿԱՒՈՐ Է

մի ուսուցիչ 22—24 դասով, ռոճիկը՝ նոյեմբերի 1-ից մինչև մայիսի վերջը՝ ամսական 45 ր.: Դիմել մինչև 15 նոյեմբերի—Герюсы армянское училище, Сазанд аряну. Передать, смотрителю Хндзирикскаго училища.

(կ. ե.) 2—1

ՓՈԽԱՐՔԱՅ ԿՈՄՍ ՎՈՐՈՆՑՈՎ-ԴԱՇԿՈՎԻ ԳԱԼՈՒՍՏԸ

Այսօր Թիֆլիս է ժամանում Կովկասի Փոխարքայ կոմս Ի. Ի. Վորոնցով-Դաշկովը:

Երեք տարի առաջ Նրան վիճակվեց ստանձնել փոխարքայութեան պաշտօնը բացառիկ պայմաններում, Կովկասի ամենափոթորկոտ օրերում, բայց գործունէութեան հէնց առաջին օրից՝ իր ողջամիտ ու մարդասէր վերաբերմունքով և քաղաքագիտական հեռատեսութեամբ կարողացաւ վերականգնել ազգաբնակութեան մէջ խախտված հաշտ յարաբերութիւնները և վստահել ազգաբնակութեան վստահութիւնը դէպի երկրի բարձր կառավարութիւնը, որ այնքան միահամուռ կերպով և անկեղծօրէն արտայայտվեց կոմսի 50-ամեայ գործունէութեան յոբելեանը տօնելիս:

Որպէս պետական շահերը և ժամանակի ոգին ըմբռնող վարիչ, անկանխակալ հայեացքներով, առանց ուշադրութիւն դարձնելու իր դէմ ըսկված շովինիստական արշաւանքներին, կոմս Վորոնցով-Դաշկով ձեռնամուխ եղաւ երկրի բարենորոգումների գործին, յարուցանելով մի շարք կարևոր խնդիրներ, ինչպէս զեմստվօյի հարցը եայլն, որոնք հերթական անհրաժեշտութիւն են երկրի առաջադիմութեան համար:

Այդ պատճառով ողջունելով կոմսի վերադարձը, որպէս յաղթութիւն վարչական բարեացակամութեան՝ ընդդէմ ըէակցիօն ոտնձգութիւնների, յոյս ենք տածում, որ առաջիկայում և կը շարունակվի երկրի բարենորոգումների գործը, որ ժողովրդական կարիքներն ու ցաւերը աւելի ևս ուշադրութեան ու հոգածութեան կառնվեն Կովկասի Փոխարքայի կողմից:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

Երէկ, նոյեմբերի 1-ին, ցերեկվայ ժամը 3-ի մօտերը ստացանք հետևեալ հեռագիրը.

Էջմիածին, 1 նոյեմբերի, առ. ժամը 11-ին.

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան համար քուէարկութեան ցանկը քուէարկելու ժամանակ ստացան՝ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ 73 ձայն, ԴՈՒՐԵԱՆ 55 ձայն:

Այսօր երեկոյեան տեղի կունենայ Կոմիտաս վարդապետի համերգը ճեմարանի ընդարձակ դահլիճում:

Վաղը, կիրակի, նոյեմբերի 2-ին Երևանում կը կայանայ բանքետ:

Երկուշաբթի կը տրվի ճաշ:

Ա. Քալանթար, Հ. Առաքելեան

—

Կաթողիկոսի տեղակալը Կովկասի Փոխարքայ կոմս Ի. Ի. Վորոնցով-Դաշկովին ուղարկել է այս հեռագիրը. «Այսօր, հոկտ. 30-ին, հանդիսաւոր պատարագից և Թագաւոր Կայսրին և ամբողջ Թագաւորական Տանը արեւշատութիւն մաղթելուց յետոյ, բացվեց այն պատգամաւորների ժողովը, որոնք եկել են Ռուսաստանից, Թիւրքիայից, Պարսկաստանից, Եգիպտոսից, Հնդկաստանից, Բուլգարիայից և Ռումինիայից ամենայն հայոց կաթողիկոս ընտրելու համար: Պատգամաւորական ժողովը, անսահման երախտագիտութեան զգացմունքով համակված առ Նորին Մեծութիւնը՝ Նրա դէպի հայ ժողովուրդը ունեցած ողորմած հովանաւորութեան համար, խորին յարգանքով խնդրում է ձերդ պայծառափայլութեան՝ առ ոտս Նորին Կայսերական Մեծութեան արկանել հայ ազգի անսահման սիրոյ և հպատակութեան զգացմունքները»: Այս միջնորդութիւնը Կովկասի Փոխարքայի պաշտօնակատար գեներալ Շատիլովը հեռագրով հաղորդեց ստատս-սեկրէտար բարօն Նոլդէին ամենահպատակօրէն զեկուցանելու Թագաւոր Կայսրին: («К.»)

—

Կաթողիկոսական ընտրութեանը և պատգամաւորական նիստերին ներկայ լինելու համար Էջմիածին են ուղարկված ներկայացուցիչներ հետևեալ Թերթերի կողմից. «Մշակ», «Խաթաբալա», «Գործ», «Հայրենիք», «Նոր-Դար», «Ազգագրական հանդէս», «Արևելք», «Ժամանակ», «Մանզումէի-Էֆքեար», «Սուրհանդակ», «Անահիտ», «Ժայռ», «Հրազդան», «Կոչնակ», «Մեր Ջայնը», «Пріазовск. Край», «Тифл. Листокъ», «Закавказ. Обозр.», «Рус. Сл.»:

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պետերբուրգ, 31 հոկտեմբերի

Մեծ Իշխան Ալէքսէյ Ալէքսանդրովիչը հոկտեմբերի 25-ին Պարիզում հիւանդացաւ ինֆլուէնցայով, որը ներկայումս բարդացել է շնչափողերի և Թոքերի բորբոքումով: Դրութիւնը լուրջ է: Նորին Բարձրութեանը բժշկում է պրոֆեսոր Ռօբէնը: («Հ. Գ.»)

—

Պետերբուրգ, 31 հոկտեմբերի

Մեծ Իշխան Ալէքսէյ Ալէքսանդրովիչի առողջութեան դրութիւնը մի փոքր լաւացել է: Տաքութիւնը իջել է, սակայն օգոստափառ հիւանդի դրութիւնը շարունակում է լուրջ մնալ: («Հ. Գ.»)

—

Պարիզ, 31 հոկտեմբերի

Մեծ Իշխանի առողջութիւնը մի փոքր լաւացաւ, սակայն դրութիւնը մնում է լուրջ: («Հ. Գ.»)

—

Կ. Պօլիս, 31 հոկտեմբերի

Ներքին գործերի մինիստրութեան տեղեկութիւնների համաձայն, պարլամենտը կը բացվի միայն դեկտեմբերի 1-ին: Մինչև օրս ընտրվել են 80 պատգամաւորներ: («Հ. Գ.»)

—

Կ. Պօլիս, 30 հոկտեմբերի

Պօստային վարչութիւնը երիտասարդ-Թիւրքերի պահանջմամբ հրաժարվել են ծածկագիր նամակներն ու հեռագրերը յանձնել սուլթանին:

Գերմանիան իրաւունք է վերապահել սուլթանին իր գրագրութիւնները ուղարկելու համար օգտվել գերմանական պօստից:

Ռէակցիօներները մի Թռուցիկ են բաց Թողել, որտեղ սպառնում են քրիստոնեաներին և հրէաներին ջարդի ենթարկել, եթէ նրանք ընտրութիւնների ժամանակ իրանց ձայները տալու լինեն սահմանադրականներին:

Երէկ նրանք անգթաբար սկսեցին ջարդել հրէաներին: Կարգը վերականգնվեց զօրքերով: («Кс.»)

—

Սօֆիա, 30 հոկտեմբերի

Օպպօզիցիան ագիտացիա է մղում Թիւրքիային դրամական վարձատրութիւն տալու դիտաւորութեան դէմ, Պարլամենտի ճառախօսները քննադատում եմ կառավարութեան գործողութիւնները և սպառնում են ժողովրդական բողոքով: («Кс.»)

—

Կ. Պօլիս, 30 հոկտեմբերի

Բաթումի Թիւրքական հիւպատոսի գործողութիւնները քննելու համար Պօլսից Բաթում է ուղևորվել Մէհմէդ-Ալի բէյը: («Б.»)

—

Թաւրիզ, 31 հոկտեմբերի

Էյն-ուդ-Դօվլէի բանակն եկան Թէհրանից 300 կօզակներ վեց Թնդանօթներով: («Հ. Գ.»)

—

Լօնդօն, 31 հոկտեմբերի

«Times»-ին հաղորդում են Թէհրանից, որ մասնաւոր մարդկանց ստացած նամակների մէջ ամենամռայլ գոյներով է նկարագրված հարաւային գաւառամասերում տիրող դրութիւնը: Գլխաւոր ճանապարհները փակ են երթևեկութեան համար. քարավանները հնդկական ապրանքներով, որ ստանալու են երկրի ներսը, կանգ են առել Շիրազի նաւահանգիստներում, ուր անկարգութիւնները դեռ շարունակվում են:

Թէհրանում առաջվայ նման գործերը ընդհանուր առմամբ կանգ են առել: («Հ. Գ.»)

—

Վիեննա, 30 հոկտեմբերի

Դիպլօմատիական շրջաններում լուր է պտտում, որ Անգլիան վերապահել է Ռուսաստանին Ատրպատականում որոշ արտօնութիւններ այն պայմանով, որ նա հրաժարվի Դարդանէլի բացումը պահանջելու մաքից: («Кс.)

—

Թաւրիզ, 30 հոկտեմբերի

Հարիւր ֆէդայիներ այսօր ընդառաջ գնացին դիմաւորելու երիտասարդ-Թիւրքական կոմիտէտի պատգամաւորներին և Թիւրք օֆիցէրներին, որոնք պէտք է յեղափոխական զօրքի գլուխ անցնեն: («Кс.»)

—

Բերլին, 31 հոկտեմբերի

Բիւլօվը շաբաթ օրը մեկնեց Կիլ կայսրին զեկուցում տալու համար: («Հ. Գ.»)

—

Բերլին, 31 հոկտեմբերի

Սօցիալ-դեմօկրատները ըէյխստագին ներկայացրին պետական կանցլէրի պատասխանատուութեան մասին կազմած մի օրինագիծ: Այս օրինագծի 17-րդ կէտով գերմանական սահմանադրութիւնը լրացվում է մի ծանօթութեամբ, Թէ պետական կանցլէրը իր գործողութիւնների համար պատասխանատու է ըէյխստագի առաջ. պատասխանատուութիւնը պէտք է տարածվի այն բոլոր քաղաքական գործողութիւնների և պակասութիւնների վրա, որ կունենայ կայսրը. պետական կանցլէրը պաշտօնից պէտք է հրաժարվի ըէյխստագի պահանջով: («Հ. Գ.»)

—

Բերլին, 31 հոկտեմբերի

Տեղի ունեցաւ արտաքին գործերի մասնաժողովի նիստը Բավարիայի ներկայացուցչի նախագահութեամբ, որ շարունակվեց 4 ժամից աւելի: Քննվեցին ի միջի այլոց նաև Վիլհէլմ կայսրի խօսակցութիւնը և վերջին դէպքերը: («Հ. Գ.»)

—

Բերլին, 31 հոկտեմբերի

Անգործութեան մասին հարցապնդումի ժամանակ սօցիալ-դեմօկրատ Մօլկէնբուրգ մատնացոյց արեց, որ, «Րէյխսարբէյտս-Բլատ» Թերթում հրատարակված փաստերի հիման վրա, անգործների Թիւը հասնում է 320,000-ի, և պահանջում էր պետական ապահովագրութիւն անգործների համար, որ կը պահանջէր 220 միլիօն մարկ տարեկան: Պետական-քարտուղար Բէտման-Գօլվէգ յայտնեց, որ նկատվում է ճգնաժամը առաջացնող երևոյթների Թուլանալը, իսկ դրամական պայմանները բարւոքվեցին: Նա մատնացոյց արեց, որ անգործների կանոնաւոր ստատիստիկան դժուար է և սակաւ նպատակայարմար, որովհետև փաստերն ստացվելու ժամանակամիջոցում պայմաններն արդէն փոխվում են: Չը կան անգործներին ապահովագրելու այնպիսի առաջարկներ, որոնց կարելի լինէր իրագործել: Պետական քարտուղարն աւարտեց. «Կանօնաւոր քաղաքականութիւնը պահանջում է, որ բանւորները պաշտպա-

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ԸՆՏՐՎԱԾ Է

Կաթողիկոսական ընտրութիւնները վերջացան:

Նրանք պսակվեցին գեղեցիկ արդիւնքով:

Ընտրված են՝ Մատթէոս արքեպիսկոպոս Իզմիրլեան 73 ձայնով և Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան 55 ձայնով:

Մենք յայտնում ենք մեր սրտի խորին և ջերմ բերկրանքը ընտրութեան այդպիսի արդիւնարար հետևանքի առիթով:

Մի ամբողջ տարվայ մեր ջանքերը՝ պատրաստելու առողջ հասարակական կարծիք՝ հասան իրանց նպատակին: Ընտրված են մեր հասարակութեան լաւագոյն մտածողների սպասելիքներին համապատասխան անձնաւորութիւններ:

Շնորհաւորում ենք Իզմիրլեան և Դուրեան եպիսկոպոսներին:

Շնորհաւորում ենք և մեր հասարակութեանը ընտրական այդ մխիթարական վախճանի համար:

Եւ միայն մի ցանկութիւն է մնում արտայայտել, որ Էջմիածինը շուտով կարողանայ ընդունել իր Վեհափառ Հովւապետին:

«Մշակի» խմբագրութիւն

նէին արդիւնաբերութեան արտադրութիւնը: Մեր տնտեսական քաղաքականութիւնը աշխատում է օտար շուկաներում հասնել այդ նպատակին նպաստաւոր առևտրական դաշնագիրների միջոցով, իսկ ներքին քաղաքականութիւնը ձգտում է տիրապետել ներքին շուկան: Եթէ մենք կը հետևենք այդ սկզբունքներին, այն ժամանակ ճգնաժամերի ազդեցութիւնը կը թուլանայ»: Ազգային-ազատամիտ Շարիցեմէն շեշտեց, որ եթէ Գերմանիան նաւատորմը և զօրքը մեծացնելու քաղաքականութիւնն անցկացնէր, նա ստիպված կը լինէր գործ ունենալ մի կատարելապէս այլ ճգնաժամի հետ: Ազատամիտ Կարստէնս պահանջում էր տնտեսական պայմանների կայունութեան հասնելու համար արտասահմանեան քաղաքականութեան կայունութիւն: («Հ. Գ.»)

—

Լոնդոն, 31 հոկտեմբերի

Րէյտէրի գործակալութեանը հեռագրում Պէկինից, որ կայսրը մահամերձ է և տարված է սգի սենեակը: Ժամը 2-ին հրատարակվեց կայսերական հրովարտակ, որ պրինց Զուանին նշանակում է պետութեան խնամակալ: Մեծ խորհրդի անդամների ժողովը գումարվեց պալատում: («Հ. Գ.»)

—

Լոնդոն, 31 հոկտեմբերի

Րէյտէրի գործակալութեանը Պէկինից հաղորդում են, որ ընդհանուրի կարծիքով կայսրի հիւանդութիւնը չափազանց լուրջ է: Կայսրը 10 տարի է որ տառապում է երիկամունքների խրոնիքական բորբոքումով, իսկ վերջերս շաքարի հիւանդութեամբ, որին միացել են ուրիշ ակարութիւններ:

(«Հ. Գ.»)

—

Համմ, 31 հոկտեմբերի

Պարզվեց, որ հանքի կատաստրոֆայի ժամանակ զոհվեցին 360 բանուորներ: («Հ. Գ.»)

—

Պոտսդամ, 31 հոկտեմբերի

Պրինց Էյտէլֆրիդրիխը մեկնեց կայսրի յանձնարարութեամբ Համմ՝ տեղում կատաստրոֆայի հետ ծանօթանալու և նրա մասին կայսրին զեկուցանելու համար: («Հ. Գ.»)

—

Բերլին, 31 հոկտեմբերի

Վիստֆալիայի կատաստրոֆան ամբողջ ազգաբնակութեան համակրութիւնն է գարթեցրել: Կենտրոնը լանդտագին հարցապնդում ուղղեց՝ ինչպիսի միջոցներ է մտադիր Պրուսիան ձեռք առնել որպէսզի այդօրինակ կատաստրոֆաներ այլևս չը կրկնվեն:

(«Հ. Գ.»)

—

Համմ, 31 հոկտեմբերի

Եկաւ առևտրի մինիստրը: Բերլինի մագիստրատը յատկացրեց 10,000 մարկ վնասվածների օգտին: Կեօլնի լրագիրները կոչեր են տպում և յորդորում են ժողովարարութիւններ անել յօգուտ վնասվածների: («Հ. Գ.»)

—

Պարիզ, 31 հոկտեմբերի

Պատգամաւորների պալատը ընդունեց ներքին գործերի մինիստրութեան նախահաշիւը մերժելով 360 ձայնով ընդդէմ 180-ի այն ուղղումը, որ նպատակ ունէր ոչնչացնել գաղտնի ֆօնդերը: Ուղղումի դէմ առարկեց Կլէմանսօն, որ դրեց վստահութեան հարցը:

Ֆալիէրը դիմեց գերմանական կայսրին մի հեռագրով, որով ցաւակցութիւն յայտնեց Համմում տեղի ունեցած կատաստրոֆայի առիթով:

(«Հ. Գ.»)

—

Վիէննա, 31 հոկտեմբերի

Վիէննայի լրագիրները պարբերաբար վերադառնում են Սերբիայում Պետր Թագաւորի դէմ ագիտացիա մղելու և նրա՝ գահից հրաժարվելու մտադրութեան թեմային: Սերբիական արժանահաւատ աղբիւրները վճռականապէս հերքում են այդ լուրերի խակութիւնը: Այդ բոլոր սենսացիօն տեղեկութիւնները բղխում են այն զինուորական շրջաններից, որոնք անբաւական են Թագաւորի զսպողական դրութիւնից: Գահից հրաժարվելու հարցը ոչ ոք չի բարձրացրել: («Հ. Գ.»)

—

Բերլին, 31 հոկտեմբերի

«Vossiche Zeit.»-ին Վիէննայից, անգլիական լաւատեղեակ աղբիւրից հաղորդում են, որ Ռուսաստանը մի շաբաթ առաջ Անգլիայի ուշադրութիւնը հրաւիրեց հիւսիս-արևմտեան Պարսկաստանի անտանելի կացութեան վրա և յայտնեց, որ հանուր սահմանային ազգաբնակութեան և եւրոպացիների ապահովութեան համար նա ստիպված է զինուորական միջամտութիւն անել. Անգլիան Ռուսաստանի յայտարարութիւնը գտաւ կանօնաւոր. նա չի հակառակի, եթէ Ռուսաստանը կը գրաւէ հիւսիս-արևմտեան Պարսկաստանը, անգամ եթէ կանգնէ 1907 թ. անգլօռուսական համաձայնութեամբ որոշված չէզոք շրջանը Թեհրանից և Թաւրիզից դէպի հարաւ և պատերազմական գործողութիւնները կը հասցնէ մինչև Պարսից ծոցը Բենդէր-Աբասից դէպի հիւսիս: Լրագիրը պնդում է, որ Ռուսաստանը կօմպէնսացիա է որոնում Պարսկաստանում բալկանեան վերջին յեղաշրջումների համար:

Նկատողութիւն գործակալութեան.— Պետերբուրգի հեռագրական գործակալութեան ունեցած տեղեկութիւնների համաձայն, այս տեղեկութիւնը մտացածին է սկզբից մինչև վերջ:

(«Հ. Գ.»)

—

Պարիզ, 30 հոկտեմբերի

Ի նկատի առնելով, որ աւստրիական դեսպանը բացասում է Կօնիցում աւստրիական զօրանոցները յօդս ցնդեցնելու լուրը, «Matin» լրագիրը հարցապնդում է արել Բէլգրադի իր թղթակցին, որ հաղորդել է հետևեալը.

«Աւստրիացիները արգելել են ինձ և երկու ռուսների գնալ Կօնից: Փաստը ճիշտ է: Լուսանկարչական պատկերներ վերցրել եմ»: («Кс.»)

—

Լոնդոն, 30 հոկտեմբերի

Անգլիացիների տրամադրութիւնը, առանց դասակարգերի և կուսակցութիւնների խտրութեան, այնպէս է, որ Գերմանիան Ֆրանսիայի վրա յարձակվելու դէպքում, Անգլիան, վերջին ծայր հնարաւորութեան չափ, անդրդուելի վճռականութեամբ կը պաշտպանի Ֆրանսիային: «Observer» լրագիրը իր հոկտեմբերի 27-ի համարում (նոյեմբերի 10 ն. տ.) յայտնում է, որ նոր ֆրանս-գերմանական պատերազմի դէպքում Անգլիան «կուղարկի իր վերջին նաւը, կը տայ վերջին շիլլինգը և զէնք կրելու ընդունակ վերջին անգլիացուն» Ֆրանսիայի պաշտպանութեան համար: Ծովային մինիստրութիւնը մտադիր է շուտափոյթ կերպով աւելացնել նաւատորմը:

(«Б.»)

—

Պետերբուրգ, 30 հոկտեմբերի

Մակլակովի դասախօսութիւնը սերբիական և Մերձաւոր Արևելքի վերաբերեալ գործերի մասին, որ կարդաց նա հոկտեմբերի 27-ին կօնսերվատօրիայի դահլիճում, կիսատ մնաց, կառավարութեան կողմից արգելվելու շնորհիւ:

Սերբիայի միտրօպօլիտը մի նամակ է ուղարկել Անտօնիյ միտրօպօլիտին խնդրելով աջակցել Սերբիայի դէմ ուղղված հարուածը վերացնելու համար:

Պարսկաստանի ռուսաց դեսպան Հարտվիգը և Թիւրքիայի դեսպան Զինովիևը թողնում են իրանց պաշտօնը: Հարտվիգը կանչված է Պետերբուրգ:

Ուայլդի «Սալոմէա» պիէսի արգելումը, ինչպէս ասում են, տեղի է ունեցել Վօլինի եպիսկոպոս Անտօնիյի և Տամբովի եպիսկոպոս Ինոկենտիի պահանջմամբ:

Ալէքսանդրինսկի թատրոնի ներկայացուցիչները սինօդի ցուցմունքի համաձայն անձամբ դիմել են Իօան կրօնշտադտցուն խնդրելով թոյլ տալ «Սև Ագռաւները» ներկայացնելու: Կրօնշտադտցին դիմողներին յետ է ուղարկել սինօդը: («Б.» և «Кс.»)

—

Կօկանդ, 31 հոկտեմբերի

Գիշերս, Ասսակայում, դիմափոխված չարագործներ յարձակվելով Պոտիլեախովի գործարանի վրա՝ յափշտակեցին 9000 րուբլի: («Հ. Գ.»)

—

Կիէվ, 31 հոկտեմբերի

Գտան սօց.-դեմ. Ուկրայնայի կուսակցութեան տպարանը: Գրաւեցին տառերը և շատ թռուցիկներ: Ձերբակալեցին 3 հոգու: («Հ. Գ.»)

—

Արխանգէլսկ, 31 հոկտեմբերի

Գտան սօց. յեղափոխականների լաւ սարքած գաղտնի տպարանը և «Сѣверянка» լրագրի տառերը: Ձերբակալեցին չորս հոգու: («Հ. Գ.»)

—

Նոր-Բուխարա, 31 հոկտեմբերի

Հոկտեմբերի 29-ին տեղացի զինվածների մի խումբ Նոր-Բուխարայի մօտ յարձակվեց վաճառականների վրա: Սպանվեց բուխարացի հարուստ մի հրէայ վաճառական: Ընդամէնը յափշտակվեց մօտ 100,000 րուբլի

(«Հ. Գ.»)

—

Լիւկսենբուրգ, 31 հոկտեմբերի

Մեծ դքսուհի Մարիա-Աննան նշանակվեց խնամակալուհի: («Հ. Գ.»)

—

Երևան, 29 հոկտեմբերի

Այսօր նահանգապետը գնաց Էջմիածին, ներկայ լինելու կառավարութեան կողմից կաթողիկոսական ընտրութեան:

Երևանի հայ հասարակութիւնը պատրաստվում է տեղիս քաղաքային ակումբի դահլիճում կաթողիկոսական պատգամաւորական ամբողջ կազմին ճաշկերոյթ տալ: Այս առիթով ընտրված են մասնաժողովի անդամներ՝ Լ. Մուշեղեան, Ս. Տէր-Մարտիրոսեան, Կ. Կամսարական, Դ. Աճարոնեան և Ս. Աւետիսեան: Ամսիս 31-ին Լ. Մուշեղեան, Ս. Տէր-Մարտիրոսեան և Գ. Աճարոնեանը գնալու են Էջմիածին և հրաւիրելու պատգամաւորներին վերոյիշեալ ճաշկերոյթին:

Բարեգ. ընկերութեան տեղական ճիւղը յօգուտ ընկերութեան նոյեմբերի 2-ին նշանակել է պաւէշտական մասով պարահանդէս, որին ներկայ լինելու համար պատուաւոր տոմսակներ են ուղարկվելու կաթողիկ. բոլոր պատգամաւորներին:

Գ. Աղաջանեան

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԷՋՄԻԱԾՆԻՑ

IV

Էջմիածին, 31 հոկտեմբերի

Մթնոլորտը այժմ այստեղ՝ եթէ կարելի է ասել՝ ամբողջովին էլեկտրականացած է էջմիածնականութեամբ, որ մեր սօցիալ-դէմօկրատները կանուանէին՝ տիրացուականութեամբ: Եւ երբ յիշում ես, թէ դեռ 3 տարի առաջ, կենտրոնական ժողովի գումարման ժամանակ, Էջմիածնի սեղանատան կամարների տակ թնդում էր մեր անսարոյս յեղափոխականների և սօցիալիստների գոռումը՝ «մենք եկել ենք քանդել, աւերել, հիմնայատակ անել կղերականութեան այս բոյնը», երբ յիշում ես, թէ ինչպէս 3 տարի առաջ ամբողջ մթնոլորտը էլեկտրականացած էր հակա-էջմիածնականութեամբ, իսկ այժմ նոյն մարդիկ օրը քանի անգամ պահանջում են Կոմիտաս վարդապետից երգել «Էջմիածին ի Հօրէ» շարականը և այդ երգով թնդացնում են նոյն սեղանատան կամարները, այն ևս յոտնկայս, չես կարող այլևս չը համաձայնվել այն կարծիքի հետ, թէ հայ ժողովուրդը տիրացու ժողովուրդ է:

Բայց հակասութիւնը այնքան թարմ և զգալի է, այնքան շատ աչքի է ընկնում, որ նրանք, որոնք 3 տարի առաջ համախմբվել էին աւերողների և կործանողների շուրջը, ստիպված են տեսնում իրանց մի կերպ արդարացնելու այդ վարմունքը կամ գոնէ իրանց մեկուսացնելու: Այդ տեսակէտից ուշադրութեան արժանի է պ. Աւ. Աճարոնեանի ճառը, որ խօսեց այսօր սեղանատան Խրիմեանի յիշատակին կատարված հոգեհանգստի առիթով: Նա ընդգծեց Էջմիածնի կարևոր նշանակութիւնը և մանաւանդ հայոց եկեղեցու մեծ նշանակութիւնը հայ սանեղծագործութեան համար, բայց շտապեց յայտնել, որ այդ միտքը նա արտայայտում է իբրև անհատ, իբրև Աւ. Աճարոնեան:

Անցողակի յիշելով այս ոչ անկարևոր դէպքը, որին վերադառնալու առիթ կունենանք, ես առ այժմ, քանի որ ժամանակ չը կայ ամեն բան մանրամասն նկարագրել, կարձանագրեմ համառօտօրէն մինչև այժմ եղած դէպքերը:

Հոկտեմբերի 29-ին, Խրիմեան կաթողիկոսի մահվան տարելիցին, կատարվեց պաշտօնապէս հոգեհանգիստ նրա գերեզմանի վրա: Ներկայ էր և Երևանի նահանգապետը: Ոչ մի ճառ չարտասանվեց. ամենքը հեռացան լուռ: Այդտեղ ևս սուկալի էր հակասութիւնը անցեալ տարվայ հետ այն բոլոր ներբողական ճառերից և ցոյցերից յետոյ, որոնք արտասանվեցին և կատարվեցին մի տարի առաջ նրա թաղման օրը: Ինչպէս երևում էր, այդ լռութիւնը հասկացվել էր ոմանց կողմից իբրև նշան անտարբերութեան, ուստի և ճաշի ժամանակ, սեղանատանը, մի թիւրքահայ վարդապետ ցաւ յայտնեց դրա մասին: Եւ ահա թայֆայականները նորից շարժվեցին. սկսեցին անհամ և անտեղի ճառեր Խրիմեանի նշանակութեան մասին: Արշակ Չօպանեան ևս, որ միշտ նկատել է Խրիմեանին բանաստեղծի, տաղանդի, հռետորի տեսակէտից, ծանրացաւ նրա այդ մեծ յատկութիւնների վրա և շատ վարպետ կերպով կամեցաւ հասկացնել, որ նրա կաթողիկոսական շրջանը պատմութեան է վերաբերում:

Դա ամենալաւ մանեօվրն էր ցաւոտ խնդրի մասին չը խօսել, բայց թայֆայականները մի անգամ ևս կամեցան բարձրացնել նրա կաթողիկոսական շրջանը և դրա համար գործ դրեցին իրանց սովորական տակտիկան—խանգարել նրանց, ով խօսում է հակառակ, իրանց փոռում-գոչիւններով: Մանաւանդ մեծ վայնասուն բարձրացրին նրանք, երբ պատգամաւորներից մինը խօսեց հանգուցեալ Սեդրակեանի արժանաւորութիւնների մասին:

*

Բոլոր պատգամաւորների թիւը 78 է, որից 44 եկեղեցական և 34 աշխարհական: Այդ 78-ից մի քանիսը ունեն 2 ձայնի իրաւունք, այնպէս որ բոլոր ձայների թիւն է 105, իսկ առհասարակ ձայն ունեցողների թիւը 125 է. կը նշանակէ 20 ձայն չը կայ:

*

Հոկտեմբերի 29-ին կայացած խորհրդակցութեան մէջ եղան հետևեալ որոշումները. 1) դիմել ժողովի կողմից հեռագրով Փոխարքային և խնդրել վերացնել գաղտնի քուէարկութիւնը. 2) միաձայն ընդունվեց կաթողիկոսական առաջին կանդիդատ համարել Իզմիրլեանին, իսկ ձնշող մեծամասնութեամբ՝ երկրորդ կանդիդատ համարել Դուրեանին:

*

Հոկտեմբերի 30-ին սկսվեց պաշտօնական նիստը նրանով, որ այդ օր տեղի ունեցաւ առաւօտեան ժամը $9^1/_2$-ին պատգամաւորների հանդիսաւոր գնացքը վեհարանից դէպի տաճարը, ուր պատարագից յետոյ, որ կատարեց տեղապահ Սուրէնեան արքեպիսկոպոսը, բոլոր աշխարհական պատգամաւորները երդումն ընդունեցին խղճի մաքրով կատարել իրանց ընտրութիւնը:

Ապա սեղանատանը տեղի ունեցաւ ճաշկերոյթ, որին ներկայ էին նաև տեղապահը, բարձր կառավարութեան ներկայացուցիչ կոմս Տիզէնհաուզէնը: Տեղապահը առաջարկեց Թագաւոր Կայսրի կենացը, ամբողջ ժողովը ընդունեց ծափահարութիւններով և երգվեց Боже Царя Храни. Այդ ճաշկերոյթի ժամանակ առաջարկված բաժակների և արտասանված ճառերի մասին տոանձին:

Հ. Ա.

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

—

Ղալաչա, 30 հոկտեմբերի

Մեծ-Գեօզ-դաղում հայերին կողոպտողներից երեքին կալանաւորեց Բ. մասի պրիստաւ պ. Նաբալեանցը. չարագործները Բորչալու գաւառի Քեօրփիւ գիւղի հովիւներից էին. յանցագործները յանձն առան, որ իրանք ժամանակից են եղել, բայց այլ ընկերներ էլ են ունեցել: Մեր դժբաղդ գաւառում ամբողջ ծառայողներն իրանց լարված ուղեղներով հափշտակողանում են մարդասպանների գաղանների վայրենի բնատինկները սանձահարել...

Անձրևային եղանակները գիւղացուն կենդանութիւն տուին. վարածները հիանալի կերպով բուսնում են և մեծ առատութիւն են խոստանում: Ցորենի և գարու գինը շուկայում բարձր է. առաջինի թաղարը 12 ր. է, երկրորդինը՝ 6 ր., էլի կաւելանայ:

Մելքիսեդէկ քահ.

—

Դերբենտ, 29 հոկտեմբերի

Ամսիս 27-ին վերջ դրեց իր կեանքին ծաղիկ հասակում օրիորդ Մարիամ Շահբազեանը. հանգուցեալը մեր քաղաքի հայ թատերասէրաց խմբի անդամներիցն էր, որը գրաւած ունէր իր յատուկ տեղը: Կարճ ժամանակում մեր սիրող-սիրողուհիներից շարքերից ընկան մեր կարող ոյժեր՝ օր. օր. Մարիամ Պօղոսեան, Մարիամ Շահբազեան և պ. Ղևոնդ Պապովեան: Այս կորուստները մեծ հարուած տուեցին տեղիս բեմական գործին և անշուշտ սրանց բաց տեղերն երկար ժամանակ կը մնան առանց գրաւվելու:

Օրիորդի ինքնասպանութեան պատճառները անյայտ են:

Ռ. Տ.-Գ.

ՈՌՈԳՄԱՆ ՄԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

—

Կօկանդ, 20 հոկտ.

Նորերս այստեղ հիմնվեց մի ընկերութիւն (Ферг. Аросительное «Торгово-промышл. Т-во») «Ֆէրգանի Ոռոգման և Առևտրա-արդիւնաբերական Ընկ.» անունով, որի հիմնադիր անդամներն են՝ լեռնային ինժենէր Գրիգոր Յարութիւնեանց և թիւրքահպատակ Տիգրան Գույումճեան: Կուզենայի «Մշակ» լրագրի էջերում հասարակութեան ուշադրութիւնը դարձնել այդ օգտաւէտ և արդիւնաւէտ ձեռնարկութեան վրա:

Ընկերութիւնը, որ բաց է թողել իր բրօշիւրը, գովելի է իր մի քանի կէտերով: Ընկերութիւնը, ի նկատի ունենալով իր շահը, չէ մոռացել և գիւղացունը, ու լայն իրաւունք է տուել բաժնետէրերին: Բրօշիւրն ասում է, որ հող աւելացնելու անհրաժեշտ դրամաքանակները պէտք է մտածեն և ռուգելու գեղեցիկ մաքով: Խեղճ ու կրակ ժողովրդին մէկ տեղից միւս տեղ գաղթեցնելը չէ դարմանում նրա ցաւերը, չէ ազատում նրան սովից:

Տաշքենդից Օրենբուրգ անցնողի աչքում—այդ ամբողջ ճանապարհը անապատ է թւում, բայց այդ ահագին տարածութիւնը նոյնիսկ մի երկիր կը պահէ, ունենալով իր ծոցում Սիրդարիայի գետը. բայց ձմ մատնեց այդ վայր ընկած հողին ջուր տալու: Բուն բնակիչները իրանց հասկացողութեամբ և ուժով անզօր են կռւելու Սիրդարիայի յորձանքների դէմ և այս տարի խեղճերի ցանքը կուլ գնաց ջրին:

Ընկերութեան վերցրած տեղն է Կօկանդից 23—24 վերստ հեռաւորութեան վրա Սիրդարիայի ձախակողմը. այդ սարի գիւղերը, ջուր չունենալու պատճառով, դարերի ընթացքում մնացել են անապատ: Ընկերութիւնը երեք մեծ գիւղերի հետ պայման կապելով և կառավարութիւնից հարկաւոր թոյլտուութիւնը ստանալով, պարտաւորվում է դնել ջրահան մեքենաներ: Վերցրած գետինն է 4000 դեսեատին. գիւղացուն կանխավճար է տրվում կարևոր գործիքներ գնելու համար, որը պարտաւորվում է յետ դարձնել առաջացած արդիւնքից առանց մի որևէ վերադրի, և ծրի սերմ, իսկ գիւղացին պարտաւորվում է դաշտային բոլոր աշխատանքները կատարել, իսկ ստացած կէսը հաւասարապէս բաժանվում է՝ կէսը ընկերութեան, կէսը գիւղացուն:

Շուտով Կօկանդ-Նամանգան երկաթուղին անցնելու է այդ հողերի միջով. այդ հողերը—Ֆէրգանի հողերի ամենաընտրեալներիցն են: Ընկերութիւնը նոյնպէս մտածում է մշակել ուրիշ բերքեր, բերել տալ բամբակ մաքրող մեքենաներ, իւղ քամող գործարաններ և այլն:

Ընկերութեան հիմնական դրամագլուխը հաշվում է 200,000 րուբլի, որից 160,000 րուբլին բաց է թողնվում հարիւրական րուբլի բաժիններով ամեն ամիս 25% ր. վճարելու պայմանով. բաժնետէրերին իրաւունք է տրվում ընտրել իրանց միջից մէկին՝ իբրև ձայնատարմատար ձայնաբար իրաւունքներով և ձայնով վարչութեան մէջ:

Վաղուց է, որ այստեղ պաշտօնական և առևտրական շրջաններում խօսակցութեան նիւթ է դառել այդ նորեկ անդրանիկ ձեռնարկութիւնը: Բոլոր հանգամանքներից երևում է, որ փայլուն ապագայ է ունենալու և որ գլխաւորն է՝ գիւղացիների հետ պայմանները հաստատ հիմքերի վրա են դրված և կառավարութեան կողմից հաստատված և երաշխաւորված:

Դարձնում ենք մեր հայերի ուշադրութիւնը այդ կարևոր ձեռնարկութեան վրա:

Գէորգ Մելքեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Մեզ խնդրում են յայտնել, որ ի պատիւ կաթողիկոսական ընտրութեան պատգամաւորներին տրվելիք ճաշկերոյթի վճարը մանկավարժների և մամուլի գործիչների համար նշանակված է երեք րուբլի:

◆ Երկրագործութեան և հողային բարեկարգութեան գլխաւոր կառավարչի կովկասեան լիազօրի դիւանի ստացած տեղեկութիւնների համաձայն, բամբակի բերքը Անդրկովկասում այս տարի ստացվեց միջակ: Աւելի բաւարար բերք ստացվել է Մուղանում և Նախիջևանի գաւառում, ուր իւրաքանչիւր դեսեատինից ժողվել են 90—120 պուդ չոր բամբակ:

◆ Կովկասեան բարձր իշխանութիւնը մերժել է գիւղատնտեսական ընկերութեան՝ ներկայացուցիչ ունենալ այն մասնաժողովի մէջ, որին պաշտօն է տրված զբաղվել Կովկասի հողային բարեկարգութեան հարցով, պատճառաբանելով, որ հողային բարեկարգութիւնը առնչութիւն չունի գիւղատնտեսական ընկերութեան հետ:

◆ Երկրագործութեան և հողային բարեկարգութեան վարչութիւնը Կովկասից ամենուրեք տեղեկութիւններ է պահանջել խաղողի բերքի և գինու դրութեան մասին:

◆ Կովկասի զեմստվոյին եռամեայ նախահաշիւը կազմելուց յետոյ իրանց տեղերը մեկնեցին Զերնօմորի, Բագուի, Երևանի, Քութայիսի, Գանձակի և Դաղստանի նահանգապետները:

◆ Այսօր մաղթանքից յետոյ կը բացվի Թիֆլիսում երկրորդ մասնաւոր երաժշտական դպրոցը (Ճավճավաձևվսկայա փող. № 4):

◆ Հոկտեմբերի 30-ին տեղի ունեցաւ քաղաքային վարչութեան և Զուբալովեան ժողովրդական տան կառավարիչ մասնաժողովի միացեալ նիստը, ուր որոշվեց. քաղաքի գալիք տարվայ նախահաշւում մուծել 10,000 ր. նպաստ ժողովրդական այդ տան համար. ժողովրդական ներկայացումներ կազմակերպել շաբաթը երեք անգամ ռուսերէն հայերէն և վրացերէն լեզուներով, իսկ մնացած օրերը շէնութիւնը տալ վարձով թատրոնի համար. դահլիճը, ուր կը տեղաւորվեն մօտ 300 հոգի, յատկացնել դասախօսութիւնների համար. յանձնել քաղաքային տեխնիկ Մէլիք-Բէգլարեանին Զուբալով եղբայրների լիազօրի հետ միասին ցուցակագրել տան ինվենտարը, իսկ քաղաքային քարտուղարին և իւրիսկօնսուլտին՝ կազմել ընդունելութեան ակտը. ժողովրդական տան վերակացուին ռոճիկ նշանակել 60 րուբլի ամսական,

◆ Այսօր «Յառաջ» սպառողական ընկերութեան անդամների ընդհանուր ժողովը կը կայանայ Զդրաշէնի դպրոցի դահլիճում:

◆ Թիֆլիսի ժամ. գեներալ-նահանգապետ գեն.-մայոր Ռեաբինկին վնասակար գտնելով վրաց «Մաթրախի» երգիծաբանական շաբաթաթերթի ուղղութիւնը, դադարեցրել է նրա հրատարակութիւնը զինուորական դրութեան ամբողջ ժամանակաշրջանում:

◆ Թիֆլիսի նահանգապետը հաստատել է այն հողերի գնահատութեան ցուցակը, որոնք Նաւթլուղում կապալով տրվելու են կացարաններ կառուցանելու համար:

◆ Այսօր Թիֆլիսի ժողովարանում Լայպցիգի համալսարանի ուսանող յն. Ցուլուկիձէն մի դասախօսութիւն կը կարդայ «Գլխաւոր հոսանքները այժմեան գեղարուեստի մէջ» թեմայով:

◆ Թիֆլիսի ուղղափառ դաւանութեան վարչութեան եկեղեցա-ծխական դպրոցների հոգաբարձութիւնից մինը թոյլտուութիւն է է խնդրում պատշաճաւոր իշխանութիւնից գումարել քաղաքային եկեղեցա-ծխական դպրոցների բոլոր հոգաբարձուների ժողով այդ դպրոցներում ուսանող չքաւոր աշակերտներին նիւթական օգնութիւն հասցնելու խնդիրը քննելու համար:

◆ «Т. Л.»-ում կարդում ենք. «Բաթումի յոյն հասարակութիւնը Քութայիսի գեներալ-նահանգապետ գեն.-մայոր Սլավոչինսկուն շնորհակալական ուղերձ է մատուցել այն եռանդուն միջոցների համար, որ ձեռք առաւ նա բժ. Տրիանդաֆիլիդիսի մարդասպաններին ձերբակալելու ժամանակ։

◆ Այսօր բժ. Խատիսեան Վէրայի ժողովրդական աւդիտորիայում կը կարդայ դասախօսութիւն «Բնակարանային հարցը մեծ քաղաքներում» թէմայով։

◆ Յայտնի է, որ Կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան օրգան «Кавказское Сельское Хозяйство» շաբաթաթերթը, որ հրատարակվում էր տասներկու տարի անընդհատ, 1905 թուից դադարեց նիւթական միջոցների սղութեան պատճառով։ Ընկերութեան խորհրդի այժմեան անդամների որոշմամբ, նոյեմբերի 1-ից թերթն սկսեց նորից լոյս տեսնել ընկերութեան քարտուղար պ. Ս. Էյրամեանի խմբագրութեամբ «Кавказское Хозяйство» անունով, որպէս երկշաբաթաթերթ։ Թերթի բովանդակութիւնը, ինչպէս երեւում է № 1-ից, բազմազան է և հետաքրքրական։ Դժբաղդաբար, մեր երկրի գիւղատնտեսներից շատերը, ինչպէս նաև գիւղական ազգաբնակութիւնը, որոնց համար մատչելի չէ ռուս լեզուն, չը պիտի կարողանան օգտվել այդ թերթից։

◆ Երէկ Թիֆլիսում լոյս տեսաւ վրացերէն լեզուով նոր օրաթերթ «Ալի» (Բոց) անունով։

◆ Ստացանք Նոր-Ջուղայի կրթական ազգային կրօնական բարեգործական հաստատութեան 1906 թ. տարեկան հաշիւը։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

◆ Հոկտեմբերի լոյս 31-ի գիշերը «Բագու» հիւրանոցի փակ գանձարկղից, Բանկնայա փողոցում, գողացել են 330 ռուբլի և տղամարդի 100 ռուբլանոց ոսկէ ժամացոյց։ Հիւրանոցի տէր երեւանցի Մաշադի Աբբաս Խարատովը կասկածը ձգում է հիւրանոցի սպասաւոր պարսկահպատակ Մաշադի-Նաղի Բաղամ-օղլու վրա, որը անյայտացել է յայտնի չէ ուր։

◆ Հոկտեմբերի 31-ին, երեկոյեան ժամը 10-ին, Ելիզավէտինսկայա փողոցում № 99 տանը, Գուշէթի գինուորական կառավարիչ փոխ-գնդապետ Ախշարումովի բնակարանում հրդեհ ծագեց վառարանից, որ հանգցրին տնային միջոցներով. Վնասը հասնում է 100 ռուբլու։

◆ Թիֆլիսի ժամ. գեներալ-նահանգապետի կարգադրութեամբ Թիֆլիսեցի Մելիքսէդ Նիկիտիչ Մելիքսէդ-բէգեանը ոստիկանութեան պաշտօնեաներին վիրաւորանք հասցնելու համար ենթարկվում է մի շաբաթով բանտարկութեան։

◆ Նոյն կարգադրութեամբ նոյն Մելիքսէդ-բէգեանի վրա դրված 100 ռուբլի տուգանքը դռնապանների վերաբերեալ պարտադիր կանոնները խախտելու համար՝ իջեցվում է 15 ռուբլու։

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆՁԱԿԻՑ

◆ Քաղաքիս երկրորդ մասն ընդմիշտ զուրկ լինելով թատրոնական հաստատուն բեմից, ս. Յովհաննէս եկեղեցու հոգաբարձութիւնը ծխականների համաձայնութիւնը ստանալով՝ որոշել է եկեղեցապատկան հին բաղնիսի տեղ կառուցանել մի շինութիւն 63 հազար ր. արժողութեամբ, որի վերին յարկում զետեղվելու է հաստատուն բեմ իր բոլոր յարմարութիւններով։ Թէև կան անձինք, որոնք ընդդէմ են այդ շինութեան, ասելով թէ եկեղեցին պահանջված գումարի մեծ մասը չունի, բայց և այնպէս հոգաբարձութիւնը վճռել է՝ ինչ գնով էլ որ լինի՝ պարտք վերցնել և առաջիկայ ամիսներում գործի դիմել։ Երբ աւարտվի այդ շինութիւնը, որ շնորհիւ Կորիւն վարդապետի ջանքերի անցեալ տարի մի քանի ժողովների խնդիր է դարձել, կարող ենք սրտանց շնորհաւորել հայկական բեմը, որի պակասութիւնը աչք էր ծակում։ Աջողութիւն հանրօգուտ շինութեան գործին։

◆ Ահա քանի օր է, ինչ քաղաքային դպրոցի վեցերորդ դասարանի ռուս և հայ աշակերտները մի դասատուի անտակտ վարմունքի պատճառով չեն յաճախում դպրոց։ Պէտք է ցաւելով նկատել, որ հասարակութեան գիտակցող տարրը և մանաւանդ ծնողները մատների արանքով են նայում սոյնանման երևոյթների վրա, առանց հաշուի առնելու, որ դասագուլի օրերը խլվում են ուսումնական տարուց։ Արդեօք մեր ծնողները երբ են հետաքրքրվելու դպրոցով, իրանց սան երեխաներով, թէ ինչ են անում ուսումնարանում։

◆ Կորինապատի նորաբաց դպրոցը, որի դասատուութիւնը կատարվում էր դրագիտական դպրոցում կահ-կարասիքից զուրկ լինելու պատճառով, մի կերպ ծխական դպրոցի 60 աւելորդ նստարանից 14 հատ ձեռք բերվելով և Կ. Հ. Բ. ընկերութեան նպաստած 250 ր. ստացած 83 ռուբլով նստարաններ գնվելով,—տեղափոխվեց Կորինապատ։ Պէտք է ասել, որ դպրոցը գտնվում է խղճալի դրութեան մէջ. 150 խնդրատուներից նստարաններ պակասելու պատճառով ընդունվեցին դպրոցում 110 աշակերտուհիներ։ Լաւ կը լինէր, եթէ Բ. ընկերութիւնը, իր նպաստած 250 ր. առանց մասերի բաժանելու միանուագ ուղարկէր, որ դպրոցի պակասութիւնները լրացնելով՝ դուրսը մնացած աշակերտներին էլ իր մէջ ընդունէր։

◆ Հոկտեմ. 27-ին Թեմակ. առաջնորդից ս. Լուսաւորիչ եկեղեցու հոգաբարձութիւնը ստացել է մի հեռագիր, որով իրաւունք է տրվում նրանց բանալ ծխական դպրոց։ Սրտանց շնորհաւորում ենք երկրորդ ծխական դպրոցի բացումը։ Այժմ կարող ենք ասել, որ բաւարարութիւն կը տրվի այն ուսման կարօտ երեխաներին, որոնք այսօր փողոցային դասերով են սնվում։

◆ Հոկտեմբերի 29-ին, հայրապետի մահվան տարեդարձին, ս. Յովհ. եկեղեցում, պատարագ մատուցանելուց յետոյ, հոգեհանգիստ կատարվեց։ Հոգեհանգստին ներկայ էին, բացի տղայոց գիմնազիայի աշակերտներից, միւս դպրոցի սաները, իսկ հասարակութիւնից միայն 10 մարդ, այսինքն նրանք, որոնք միշտ եկեղեցի են յաճախում։ Ասում են՝ հայերը արժանաւորին մահվանից յետոյ են պատւում, բայց Գանձակը դրանից էլ է զուրկ։

Սարգօ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

◆ Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը բացատրել է, որ տնային ուսուցիչների կամ ուսուցչուհիների կոչումն ձեռք բերելու համար գիմնազիաների և ռէալական դպրոցների դասընթացքների առարկաներից քննութիւնները պէտք է կատարվեն վերոյիշեալ դպրոցներում նրա մանկավարժական խորհրդի մէջ, որտեղ դասաւանդվում է քննութեան գլխաւոր առարկան, այնպէս որ հին լեզուների քննութիւնները կարելի է տալ միայն գիմնազիայում, իսկ բնական գիտութիւնները՝ միայն ռէալական դպրոցներում։

◆ Ֆինլանդական սենատը ընդունել է Ֆինլանդիայում քաղաքական ամուսնութիւն մտցնելու օրինագիծը, սակայն չէ տարածվում ուսադաւանութեան պատկանող անձանց վրա։

◆ Օդեսսայի գեներալ-նահանգապետ Տօլմաչեվի կարգադրութեամբ կալանաւորված է Սիբիրեակովի թատրոնի օպերային նուագախմբի դիրիժօրը այն բանի համար, որ նա հոկտեմբերի 21-ին ներկայացումի սկզբում նուագելով ժողովրդական օրհներգը, չը կրկնեց նրան։

◆ Պերմի գաւառում մեծ քանակութեամբ գայլեր են երևացել, որոնք գիւղացիներին ահագին վնասներ են պատճառում։

◆ Ինչպէս յայտնի է, Մօսկվայի երդ.-հաւատարմատարների խորհուրդը որոշել է երդ.-հաւատարմատարների օգնականների թիւ մէջ ընդունել երկու կանանց՝ Ֆլեյշմանին և Պօգգուրսկայային։ Այժմ Մօսկվայի լրագիրներից տեղեկանում ենք, որ Մօսկվայի դատաստանական պալատը, դատախազի բողոքի համաձայն, բեկանել է այդ որոշումը։

◆ «Рѣчь» լրագիրը Պարիզից հեռագիր է ստացել, որ ֆրանսիական ֆինանսիստները, լուրերին նայելով, յայտնել են ռուսաց կաբինետին, որ ռուսական փոխառութեան ծրագիրը Ֆրանսիայում ներկայ մոմենտում չէ կարելի իրագործել։ Պատճառը այժմվայ միջազգային դրութիւնն է։ Ֆրանսիական դրամագլուխը չէ կարող մեծ փոխառութիւն բաց թողնել և տրամադիր է սպասելու կոնֆերենցիայի արդիւնքներին։

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ Կ. ՊՈԼՍՈՒՄ

Ա. Թատրոն.—Իր ցաւի դժնդակ տարիներուն մէջ, Պոլիս բոլորովին զուրկ մնացած էր բեմին վրայ հայերէն լեզուն լսելու բաղդաւորութենէն. հայ թատրոնը գերեզմանի մը շուրջը կը յածէր՝ գրականութեան միւս ճիւղերէն աւելի դալկադէմ։ Ազատութիւնը առիթ մը պիտի ըլլար, որ հայերէն լեզուն վերազարթում մը ստանար կրկին բեմին վրայէն և հայ արուեստագէտներ պիտի կարենային վերստին իրենց տաղանդը ցուցադրել իբր հայ արուեստագէտներ։

Գեղեցիկ առիթը ունեցանք հայ ազատ թատրոնը ողջունելու երիտասարդ դերասանով մը, որ մեծ ապագայ կը խոստանայ։ Վահրամ Փափազեան իր քանի մը յաջող ներկայացումներով ցոյց տուաւ թէ ինք խմորը ունի մեծ արուեստագէտ մը ըլլալու։ Իր ներկայացուցած խաղերն էին «Օթէլլօ»՝ հինգ վեց անգամ, «Կոռնակ»՝ երկու անգամ, «Սանդուխտ» և կարգ մը մենախօսութիւններ զանազան առիթներու մէջ։ «Օթէլլօյի» մէջ Փափազեան մեծ յաջողութիւն գտաւ. «Կոռնակ» և «Սանդուխտ» աւելի նուազ յաջողութեամբ անցան։ Փափազեան մեծ արուեստագէտ մը ըլլալու բոլոր յատկութիւնը ունի. գեղեցիկ է, հիանալի ձայն ունի, դիմախաղութիւնները շատ յաջող են և ունի բաւական ճկունութիւն։ Սակայն թերութիւններ ալ ունի. նախ ոչ հայացի հնչումներ, ռ-երու սոսկալի կոտրատում, քիչ մը չափազանցութիւն շարժ ու ձևերու մէջ, և քիչ մըն ալ գովեստէ շատ կախորժի։ Իր խումբին միւս անդամները ընդհանրապէս տկար էին և աւելի կատակերգութեան յարմար։ Իր հետ խաղցող օրիորդը, որ Դէզդէմոնայի դերը կատարեց, իր արտասանութեան դասը լաւ սերտած էր, և այդչափ միայն։ Թատրոնի նուիրուած ուրիշ արուեստագէտներ ալ ողջունեցինք։

Ապագայ խոստացող դերասան մըն է նաև Ենովք Շահէնը, որ իր խումբով յաջողութեամբ ներկայացուց «Արքան կը զբօսնու» քանի մը անգամ։ Ինք ամէն յարմարութիւն ունի լաւ դերասան մը ըլլալու, սակայն ձայնը շատ տկար է. դիմախաղութեան մէջ յաջողած է բաւական,

Իր խումբէն ուշադրութեան արժանի է Շահին Յովհաննէսեանը, որ ապագային մեծ կատակերգակ մը կրնայ ըլլալ։

Մեծ յաջողութիւն գտաւ նաև Խ. Նորիկեանի խումբը, իր «Սանդուխտ կոյսի» քանի մը ներկայացումներով. իր ձայնը միայն օտարոտի է ականջներու։

Ուրիշ քանի մը խումբեր ալ կազմուեցան, քանի մը ներկայացումներ տուին ու քայքայուեցան լռիկ։ Վերջերս Պերայի «Փողթան» խումբը ներկայացուց «Արշակ Բ.-ը», որ գնահատուեցաւ թէև, սակայն հայերէն լեզուով ըլլալուն համար լոկ։ Սպասելով որ մեր հին արուեստագէտները թօթափին թիւրքերէն թատրոնին լուծը և հայերէնով գան իրենց տաղանդը ցոյց տալ, մօտ ատենէն առիթը պիտի ունենանք Կ. Պոլսում ողջունելու Աբէլեանը իր խումբով։

Բ. Երաժշտութիւն.—Արդէն սկսած են երաժշտական հաւաքոյթներ և նուագահանդէս կազմակերպուիլ Կ. Պոլսոյ զանազան թաղերուն մէջ։ Ամէն թաղ ունի իր լսարանը, ուր գեղարուեստական հաւաքոյթներ կը սարքուին յաճախ։ Պերայի հայ երիտասարդաց միութիւնը գեղարուստական շքեղ ցերեկոյթ մը տուաւ արդէն։ Նմանօրինակ հանդէսներ կազմակերպուեցան նաև Կում Կափուի և Սկիւտարի մէջ։ Կէտիկ-փաշայի կուլտուրական միութիւնը գրեթէ ամէն շաբթու այդ տեսակ երեկոյթներ կը սարքէ։ Օրթագիւղի վաղեմի թատրոնը, ուր հայ բեմին ամէնէն հուժկու արուեստագէտները փայլած են ժամանակին, վերաշինուելու վրայ է։ Կեդրոնական վարժարանի երգեցիկ խումբը, որ մինչև հիմա եկեղեցիին մէջ սահմանափակուած էր, ամէն ներկայացումի ներկայ է միշտ ազգային երգեր երգելու համար։ Սինանեան նուագախումբը, իր ազգային երգերու հակայ պաշարովը, հիանալի ընդունելութիւն կը գտնէ ամէն կողմ։

Իբրև երաժշտական կտորներ, առիթը ունեցանք բաւական թիւով ողջունելու անոնցմէ։ Տաղանդաւոր երգահան Յար. Սինանեան հրատարակեց քանի մը երաժշտական կտորներ, ներդաշնակեց նաև ազգային երգերէն «Արիք հայկազունք»-ը, «Ծիծեռնակ»-ը «Բամ որոտան»-ը և «Մայր Արաքսի»-ն. Երաժշտական հրատարակութիւններ ըրին նաև երիտասարդ ջութակահար Գրիգոր Թօլայեան, դաշնակահար Ստեփան Բաբելեան, և երաժիշտներէն՝ Կիւմիւշեան, Բժշկեան, Թիրեաքեան և Էպէեան քահանայ։

Գ. Բանաստեղծութիւն.—Պոլսի գրական հրապարակին վրայ երեցան հինգ բանաստեղծական գործեր, «Ազատ Քնար», «Եփրատին զոհերը», «Նոճաստան», «Քրիզանթէմ», և «Մթնշաղ»։

«Ազատ Քնարը» փոքրիկ պրակ մըն էր Աղէքսանդր Փանոսեանի հին ու նոր ազատ քերթուածներուն։ Ալփասլան իր այս պրակով կու գայ ցոյց տալ, թէ մանկական ու սիրոյն տաղերուն, մշտաժպիտ քերթուածներուն ու սատարուն Փանթէզիներուն քով կրնայ հիւսել նաև ազգասիրական տողեր ալ։

«Եփրատին զոհերը», սիրերգու և տարփալիր բանաստեղծին՝ Պարսամեանի մէկ քերթուածը, ազգային նիւթէ քաղուած, ցայտուն անակնկալ մըն էր, որ կերկննար տարփոտ բանաստեղծին սիրանուէր տաղերուն մէջ։

«Նոճաստանը», մեր խորհրդապաշտ բանաստեղծ Տիրան Զրաքեանի քերթուածիկներուն հաւաքածոն, իր խորհրդաւոր հանգամանքով յատկանշական հատոր մըն է մեր գրականութեան մէջ։ Ինտրա իր «Ներաշխարհին» լուծը չէ թօթափած տակաւին, ու «Նոճաստան»-ը նոյն խորհրդապաշտութիւնով է օծուած, որով երանգուած էր արդէն իր արձակ հատորը, «Ներաշխարհը»։ Նոճիներու նուիրուած այդ հատորը՝ իր ամէն էջերուն մէջ ալ անհասկնալի ու խորհրդաւոր էութիւնը, որուն հասարակութիւնը արդէն վարժուած էր իր անթափանցելի «Ներաշխարհով»։ Ինտրա արուեստը կը սիրէ զոհել գաղափարներուն, քերթուածներուն հոգին ձևականէն աւելի էականին մէջ կը փնտռէ, ու այս պատճառով է, որ «Նոճաստանին» մէջ խրթնութիւններու կը հանդիպինք յաճախ, առանց նուազող տողերու պակասը զգալու։

«Քրիզանթէմ», Մերուժան Պարսամեանի սիրային տաղերուն ուրիշ մէկ հատորը, իր պարզունակ վիճակով՝ պարզուկ ընդունելութիւն մը գտաւ։ Ալփիար երգիծաբանին յառաջաբանով սկսած այդ հատորը սիրատարփ տաղերու շարք մըն է։ Պարսամեան այն բանաստեղծն է, որ, յաւիտենական սիրոյ արձանին նուիրուած քուրմ, միշտ սէրը կը խնկէ, անով կապրի ու կը հեշտանայ։ Հիանալի արուեստով մը շպարուած այդ քերթուածները խորութիւն մը չունին իրենց մէջ, մակերեւութապէս զգացուած տողեր են միայն։ Պարսամեան իր ներդաշնակ գրողի համբաւին հետ՝ շատ արտադրողի համբաւն ալ ունի, այնպէս որ քանի մը տարուան շրջանի մէջ արտադրած է «Անրջանք»-ը, «Պատրանքի ծաղիկները» և «Քրիզանթէմ»-ը, ահագին թիւով քերթուածներու հրատարակուած երեք հաւաքածուներ, առանց հաշուելու «Եփրատին Զոհերն» ու ծրագրուած գործերը։

«Մթնշաղ»-ը, երիտասարդ բանաստեղծ Յ. Ճ. Սիրունիի բանաստեղծութեանց հաւաքածոն, աւելի ինքնատիպ դրոշմով մը կը ներկայանայ։ Մեծարենցի շունչով գրուած այդ քերթուածները, ինքնատիպ արուեստով մը արտայայտուած, մանկունակ երեւոյթ մը ունին։ Յ. Ճ. Սիրունի բանտերու խորը ատտապած այն պատանի բանաստեղծն է, որ միամիտ քերթուածներ կը հիւսէ, առանց անոնց մէջ խորին գաղափարներ թաղելու։ Պարզ, սիրուն ու միամիտ են անոնք, զգայուն դրոշմ մըն ալ ունին, գեղեցիկ լեզու մը ունին, սակայն հոն ոևէ խորունկ ոչ զգացում կայ և ոչ մտածում. ներդաշնակ են առանց բանաստեղծական ըլլալու։ Յ. Ճ. Սիրունի իր քերթուածներուն մէջ ծայրայեղօրէն մտածուած աշխարհաբար մը կը դնէ, ինչ որ իր երիտասարդ տարիքին պիտի ուզէինք վերագրել։ Թերևս հետզհետէ հարթուի իր ծայրայեղ աշխարհաբարը, կրկնութիւններ ընելու ունակութիւնը և խորհրդապաշտ ոգին, և առիթը ունենայինք իր ծրագրած քերթուածները աւելի խնամոտ վիճակով մը ողջունելու, առանց սակայն հոն տեսնելու՝ ճանչցուելու ահապարանք մը, ինչ որ զգացինք, և ինչ որ զգալ տուին նաև իր հապճեպով արտադրուած երկու առանձին քերթուածներն ալ՝ «Անոնց հոգեհանգիստը» և «Գիշերէն վերջ»։

Վ. Շահնազար

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, 30 հոկտեմբերի

«Մշակի» № 232-ում զետեղված նամակում պ. Ս. Քամալեանը ի միջի այլոց գրում է հետևեալը. «Ներկայ թւի մայիսի 26-ին դատաստանական քննիչին տուած ցուցմանս մէջ Լ. Մ.-Ա.-ին բնորոշել եմ «Ջղային հիւանդ, աննորմալ մարդ»... Իբրև վկայ այս հոկտեմբերի 3-ին նահանգական դատարանում քրէական բաժնում նախկին նպաստաւոր ցուցմունքը կրկնեցի։ Բնական էր, որ նրա (Լ. Մ.-Ա.-ի) չափազանց ջղայնութիւնը աչքի առաջ ունենալով անպատասխանատու անձ համարէին իր տպագրած հայհոյանքների համար ու ազատ արձակէին»։

Իբրև Լևոն Մելիք-Ադամեանի պաշտպան ես իրաւունք ու պարտաւորութիւն եմ զգում հրապարակօրէն յայտնել, որ պ. Քամալեանը իր՝ վերոյիշեալ տողերով միանգամայն խեղաթիւրել է ճշմարտութիւնը, որովհետև նախ՝ նահ. դատարանում ինքը պ. Քամալեանը ոչ միայն Մ.-Ադամեանի համար նպաստաւոր չէ խօսել, այլ զուր ճիգեր է թափել նրան (իմ կլիենտին) բծաւորելու և Քրիստոսին իբրպէս հայհոյող ճանաչել տալու նպատակով, երկրորդ՝ նահ. դատարանը Մ.-Ադամեանին արդար ու ազատ ճանաչեց ոչ այն պատճառով, որ Լ. Մ.-Ադամեանը անպատասխանատու և ջղային անձ է համարվել, այլ միայն ու միայն այն հասարակ պատճառով, որ դատարանը նրան—նրա դէմ յարուցված մեղադրանքի մէջ (въ кощунствѣ)—միանգամայն անմեղ ճանաչեց։

Այսքանը ուղղելով հասարակութեան ուշադրութեանը, չեմ կարող չաւելացնել, որ ես սկզբներում մի փոքր թերահաւատ էի դէպի Մ.-Ադամեանի՝ Քամալեանի հասցէին ուղղած գրքի բովանդակութեան մասին, համարելով այն բարոյապէս վրդովված գիտակցութեան ծայրայեղ արտայայտութիւն, մինչ այժմ ակամայ գալիս եմ այն եզրակացութեան, որ Մ.-Ադամեանի բարոյական վրդովմունքի ծայրայեղութիւնը ունեցել է իր պատմութիւնը, իրան համապատասխան ծայրայեղ պատճառ ու դրդիչ,—այլապէս, հակառակ կամքիս, համոզվում եմ, որ պ. Քամալեանի բնաւորութիւնն ու խղճմտանքը շատ են հեռու ազնիւ ու արդար սկզբունքներից։

Համազասպ Համբարձումեան

ՕՐԻՈՐԴ Ն. ԱՂԱՆԵԱՆԻՆ

Ձեր 20 թիւ «Հայրենիքի» մէջ տեսնելով «Դոքտոր Տաղաւարեանի բարոյական պատկերը», կը գտնեմ ուրիշ պատկեր մը, ուր կը ցոլանան ձեր հոգեկան շնորհները։

Կը ջատագովէք Օրմանեանը, դոք. Տաղաւարեանի դէմ, իբրև «պողպատէ պատրիարք», գտնելով պ. բժիշկը «կուրացած իր ես-ով, իր անձնական հաշիւներով և դաշնակցականութեամբ», «Նրա ուղեղը համեմուած յայտնի հօսոսականութեամբ»։

Պիտի պատասխանեմ ձեզի ոչ թէ փոխանորդաբար, այլ իբր ընթերցող, որ կը գտնէ ձեր գրածը հրապարակի վրայ իբրև վճարք՝ հանուրքին գնահատութեանը ենթարկուած։

Եւ ահա՝ Մի անպատուէք Օրմանեանը «պողպատ» տիտղոսով, ան ինչ որ չունի երբէք իր խառնուածքին, իր կամքին ու իր նկարագրին մէջ։ Ընդհակառակն, այնքան կակուղ է ան, այնքան խմորային, որ ընդունակ է ամէն կաղապարի։ Դիր անոր էութեանը վրայ ինչ կնիք որ կուզես, ըլլայ խորաքանդակ, ըլլայ բարձրաքանդակ։ Մի օր կառաջարկէ Սրուանձտեան Գարեգինի, որ ինքը յանձն կառնէ ջատագովել պապին անսխալականութիւնը, միևնոյն ատեն՝ սխալականութիւնը։ Վանեցի եպիսկոպոսը կը պատասխանէ թէ ինքը մէկ ճամբով միայն կերթայ դէպի իր դաւանած ճշմարտութիւնը, չի կրնար Աստուծոյ առջև խոնարհիլ և միաժամանակ Բեհեզեբուղին երկրպագել միևնոյն հաւատքով։

Մի գտնէք Տաղաւարեանը «կուրացած անձնական ես-ով, հաշիւներով և դաշնակցականութեամբ»։ Այդ որակութիւնով մեզի իրաւունք կուտաք ըսելու թէ բժիշկը վեր է անձնական հաշիւներէ։ Ի՞նչ փաստեր ունիք ապացուցնելու, որ Տաղաւարեանը «կուրացած դաշնակցականութեամբ»՝ ձեր «պողպատին» վրայ սև գոյներ դրած ըլլայ։ Ստոյգ ոչինչ կրնաք ըսել և կուտաք միմիայն հաւաստիքը ձեր շլացութեանն ու տարօրինակութեանը։

Այդ որակութիւնները բաւական չհամարելով, օրիորդ, դուք «Նրա ուղեղը» կը համեմէք «յայտնի հօսոսականութեամբ»։ Անշուշտ կանդիտանաք, որ պ. բժիշկը գրական գիտութեանց հետ գործ ունեցած է միշտ, հաւասար յաջողութեամբ մշակած է երկրագործութիւն, բարձրագոյն գիտութիւններ ու, առկէ ետքն ալ, բժշկութիւնը։ Եթէ այդքան կշռաւոր ուղեղը հօսոսականութիւնով կուզէք համեմել, թոյլ կուտանք, որ դարտակ ուղեղով ծանրութեան, լրջութեան դափնին քաղէք։

Քանի մը տող ալ ձեր «պողպատէ պատրիարքի» մասին։ Կը գրէք. 1) «Օրմանեանը կրակի միջումն էր գործում». 2) «Ամբողջ Հայաստանը լցրել էր որբանոցների և դպրոցների խիտ ցանցով». 3) «Նպաստի և ժողովրդականութեան թեւերը տարածել էր կոտորածի սարսափներից ազատուած դժբաղդ ժողովրդի թշուառ մնացորդների վրայ»։

ա) Ճիշտ է, 12 տարի քաշեց ան պողպատէ աղիքներով արիւններու մէջէն՝ խարխելով, խորովելով ամբողջ ժողովուրդի մը սիրտն ու հոգին տարաշէկ շամփուրի վրայ։

բ) Երբ օտար գթութիւններ իրենց ծոցին մէջ կը տաքցնէին մեր որբերը ժողովելով զանոնք քարերու և փոշիերու մէջէն, դուք շատ խոշոր կը տեսնէք, որ Ռուսաստանէ ղրկուած գթութեան նպաստները, Ջանշեանի մահով կրկնապէս որբացած որբերուն համար անոր ռուս մտերիմներէն ու համակրողներէն ընծեռուած դրամները, ողորմութիւնները հասած են մեր որբերուն ձեր «պողպատ պատրիարքին» միջնորդութեամբ։ Եթէ հօսոսութիւն չէ այս կերպ պատասխան մը, խնդրեմ որ գտնէք բուն բառը։

գ) Իր սարսափի թևերը տարածեց ան հայ ժողովրդին վրայ, և դուք չէք գիտեր կամ թէ շլացած անոր պողպատին ցոլացումէն՝ չուզեցիք տեսնել, թէ ինչ սարսափելի հալածանք էր ան, երբ, իբրև պատրիարք Թիւրքիոյ հայոց, Օրմանեան սուլթանի կառավարութեան յայտարարեց թէ չի կրնար երաշխաւոր ըլլալ մեր հէգ պանդուխտներուն, մեր խեղճ բեռնակիրներուն, մշակներուն, և զանոնք ամէնքը Կ. Պոլիսէն դուրս թափել տուաւ իբրև վնասակար տարր։ Այդ բանը ըրաւ անշուշտ կարելից, քնքուշ և գորովալից սրտով, այնպէս չէ՞, ազնիւ օրիորդ։ Ըրաւ, որպէսզի դաւառը չունենար աչքին առջև իբրև փուշ մը, որպէսզի հանգիստ քնէր իր արիւնոտ դափնիներուն վրայ։

Առկէ ետքը եղաւ միայն Կ. Պոլսի պատրիարքը։ Պալատն ալ զինքը այդպէս ճանչցաւ. Դէպքերը էլ յաջորդեցին. պոլսահայը ցոյց տուաւ թէ ինքն ալ խառն է վերածնութեան գործին. խլրտեցաւ, ատրճանակը ուղղեց պողպատէ պատրիարքին, ու այս անգամ իրաւ պողպատէ կուրծքին վրայ քսուեցաւ ու սահեցաւ կապարը։ Ի՞նչ եղաւ այնուհետև։ Քանդուեցաւ Կ. Պոլսի հայ միջին դասակարգը. բանտերը լցուեցան. կողոպտուեցան ամէն միջոցներով, ու, ձմեռ օրով, շղթենաւը տարաւ ու տարաւ պոլսեցիները Օրմանեանի շնորհիւ, որ «կրակի միջումը գործում էր»։ «Գործում էր», այո. կը վազէր հիւանդանոց, կաղերը, կոյրերը, գոսացեալները օրհնելու և իր գթութեան թևերը տարածելու այդ քոսոտ ու մգլոտած շէնքին վրայ. կը վազէր պալատը՝ հրահանգներ ստանալու, որ հաւատարմաբար հեռագիր տայ Լահէյի դեսպանախորհրդին, թէ հայերը, շնորհիւ բարեխնամ կառավարութեան, հանգիստ են, երջանիկ են, գիշեր-ցերեկ աղօթքէ գլուխ վեր առած չունին։ Ու այդպէս եղաւ ինքը իր պատրիարքը։

Աստուծոյ սիրուն ըլլայ, օրիորդ. սիրտ ու աղիք ունեցէք շեղուելու ձեր այդ մոլոր գնացքէն. ու ազնիւ եղէք լաւ տեսնելու, որ ձեր «պողպատէ պատրիարքը» ոտքէն մինչև գլուխը արիւնաթաթախ է, ու այդ շաղախին մէջ կան ձեր հօրը տարիքը ունեցող հայրիկներու և ձեր հասակն ունեցող հայ աղջիկներու, քոյրիկներու արիւնին հոսանքները։

Շահէն

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

Նոր-Ջուղա, 7 հոկտեմբերի

Անցեալ օրերը Սպահանի մզկիթներում կարդացվեց և առանձին տպված թերթիկներով յայտարարվեց ժողովրդին շահի՝ սաղբաղամի անունով արձակած հրովարտակը մէջլիսի և սենատի վերաբացման և անդամների ընտրութեան մասին. Ժողովուրդը սպասում է ստանալ խոստացված նոր ընտրողական հիմնական օրէնքները։ Ազգաբնակութիւնը առ այժմ խաղաղ է երևում, իսկ ազդեցիկ բարձր հոգևորականութիւնը ըստ երևոյթին չէզոք դիրք է բռնել, սակայն Շիրազի ճանապարհը օրէ-օր աւելի ու աւելի անապահով է դառնում և գողութիւնները յաճախ կրկնվում և աւելի մեծ ծաւալ են

սաունում։ Անցեալ շաբաթները մի մեծ աւազակախումբ Շիրազի կէս ճանապարհին կանգնեցնում է մօտ 500 ջորիներից բաղկացած մի կարաւան. բաւականին սաստիկ կռւից յետոյ, որի ժամանակ աւազակներից ընկնում են 9 հոգի, գողերը, այնուամենայնիւ, յափշտակում-տանում են 80 բեռ ապրանք։ Հայ և պարսիկ ճանապարհորդներ վերջերս ստիպված երթեւեկում են Շուշտար-Մահօմդայի ճանապարհով (դէպի Պարսից Ծոցը), որը շնորհիւ Բախտիարի լօդերի ցեղապետների բարեացակամութեան համեմատաբար աւելի ապահով է։ Եազդի և Քիրմանի ճանապարհներին ևս գողութիւններն անպակաս են։

Անցեալները Ղումի և Թէհրանի ճանապարհին տեղի է ունեցել մի քստմնելի դէպք. երկու Ջուղայեցի երիտասարդ հայեր ճանապարհորդելիս են եղել մի մասնաւոր կառքով Թուրք կառապանի հետ միասին. ինչպէս ասում են, ճանապարհին Թուրք կառապանը գազանաբար կտրել է խեղճ հայերի գլուխները քնած ժամանակ և նրանց բոլոր ունեցածը կողոպտելուց յետոյ, մարմինները ձգել է մի «քահրիզի» մէջ. ասում են՝ Թեմիս սրբազան առաջնորդը հարկաւոր դիմումները արել է, յանցաւորին, որը, ինչպէս ասում են, բռնվել է, օրինական պատիժը տալու համար։

Չը նայելով որ միայն երեք շաբաթ է մնացել կաթողիկոսական ընտրութեանը, մեր թեմի աշխարհական պատգամաւորը տակաւին չէ ընտրվել, և յայտնի էլ չէ թէ երբ կընտրվի. ցանկալի է, որ ըստ կարելոյն շուտով ընտրվի, որպեսզի կարողանայ ժամանակին ներկայ լինել Էջմիածնում։

Անցեալ օրը մեր վանքը այցելեց Արաբստանի նորընտիր նահանգապետ Մէյֆ-էդ-Դօվլէն և լաւ ընդունելութիւն գտաւ փոխանորդի կողմից։

Տեղիս ռուսաց ընդհանուր հիւպատոս իշխան Դաբիժան, որը հայասէր չէր համարվում, փոխադրվեց Մեշէդ և նրա փոխարէն ուղարկվեց Բօգօեավլէնսկի անունով մէկը, որը, ինչպէս լսում ենք, լաւ է տրամադրված դէպի հայերը։

Բոմբէյի «The Times of India» անգլիերէն յայտնի թերթը և Կալկաթայի «The Armenia» երկշաբաթաթերթը հրատարակեցին՝ այստեղ վերջերս վախճանված խաչակիր Պաւկ քահանայ Յակոբջանեանի պատկերը՝ նուիրելով նրան գեղեցիկ կենսագրականներ։

Տեղացի

Յ. Գ.—Անկեղծ կերպով ողջունում ենք մեր սիրելի և երկաթէ պատրիարք Մատթէոս արքեպիսկոպոս Իզմիրլեանի ազատվելը իր աքսորավայրից և ողջամբ ժամանումն Կ. Պօլիս։

ՔԱՂՈՒԱԾՔՆԵՐ Կ. ՊՕԼՍԻ ՀԱՅ ԹԵՐԹԵՐԻՑ

—

✦ Տիգր. Աֆրիկեանը, որ Պարսկաստանում 40 հայ դպրոցների պահպանման համար որոշ նպաստ էր տալիս Թաւրիզի հայուհեաց միացեալ ընկերութեանը և վերջին տարին դադարեցրել էր այդ նպաստի հայթայթումը՝ վերոյիշեալ ընկերութիւնը ծանր դրութեան մէջ դնելով, ներկայումս ցանկութիւն է յայտնել Թիւրքիայի զանազան գաւառներում 40 ուսումնարաններ հաստատել, օգտվելով Թիւրքական սահմանադրութեան վերահաստատումից։

✦ Թիւրքահայոց ազգային երեսփոխանական ժողովի անդամներ ընտրվել են հետեւեալ անձինք.—Մինաս Չերազ, Գաբրիէլ Նորատունկեան (մինիստր), դօքտօր Վ. Թորգոմեան, Ստեփան Գարաեան, Եդուարդ Գարակեօզեան, Արմենակ Մանուկեան, Մկրտիչ Մանուկեան, Միհրան Շիրինեան, Սարգիս Էսմերեան, Գաբրիէլ Նէշտերճեան, Պետրոս Հալաճեան, Սմբատ Քեաթիպեան, Ռուբէն Փափազեան, դօքտօր Եաղուբեան, Ստեփան Թէլլիեան, Հեթում Սեթեան, Խաչիկ Սըվաճեան, Յովսէփ Գույումճեան, Միրզա Մսերեան, Գրիգոր Զոհրապ, Բիւզանդ Պօզաճեան, Պարգև Փափազեան, Գառնիկ Արշաւիր, Լևոն Սաաթճեան, Հայկ Խօճասարեան, Վաամշապուհ Մանուկեան, Օննիկ Տէրունեան (Էդիրնէի վիճակից), Արթաքի Սարաֆեան (Արաբկիրի վիճակից), Զարմայր Ճշմարտախօս (Զմիւռնիայի վիճակից), Արշակ Գարակեօզեան, Արամ Հալաճեան, դօքտօր Աճէմեան բէյ, Խնդիր Սիմօնեան, Յովսէփ Եուսուֆեան, Յակոբ Պահրի, Հրանտ Ասատուր, Կարապետ Քերեսթէճեան, Մարտիկ Էքսէրճեան, Աղասի Աղասեան, Միհրդատ Հայկազն, Լևոն Սէմէրճեան, Վահան Սուրէնեան, Թորգոմ Պօյաճեան, Գէորգ Թորգոմեան (Բիլէջիկի վիճակից), Գէորգ Ասլանեան, Յովհաննէս Իսագուլեան, Թագւոր Արևեան, Յովսէփ Գազազեան, Տիրան Պապաեան, Սրբուհակէս Գասպարեան (Ադանայի վիճակից)։

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՀԵՌԱԳ. ԳՈՐԾ.

31 հոկտեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Ժողովրդական կրթութեան մասնաժողովը որոշեց այն 20,000 ր., որ խնդրվում է պրօֆէսօրութեան պատրաստվող անձանց համար, դարձնել 100,000 րուբլի։

ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ։ 25 հոգուց բաղկացած մի խումբ մտադրութիւն ունէր յարձակվել Եկատէրինբուրգի և Չելեաբինսկի միջև պօստային գնացքի վրա, սակայն նրանց մտադրութիւնը խափանվեց իր ժամանակին։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ

Հրատարակիչներ՝ Ս. ՔԱԼԱՆԹԱՐ

Յ. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

Զգրաշէնի ս. Աւետեաց եկեղեցու 21 տարեկանից բարձր արական սեռի ծխականները հրաւիրվում են կիրակի, նոյեմբերի 2-ին, առաւօտեան ժամը $11^{1}/_{2}$-ին, եկեղեցի, խորհրդակցելու մի քանի կարևոր խնդիրների մասին, քննելու նախկին հոգաբարձութեան հաշիւները, ընտրելու հոգաբարձութեան անձնափոխանորդներ, լսելու և քննելու եկեղեցու երկու տարվայ հաշիւները (1906—1907 թ.թ.)։

Հոգաբարձութիւն

(հ. շ. կ.) 3—3

«ՄԵՂՈՒ»
ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Խնդրում է ընկերութեան անդամուհիներին և անդամներին շնորհ բերել

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆ,

որը տեղի է ունենալու չորեքշաբթի, նոյեմբերի 5-ին, արհեստանոցի դահլիճում, Гановская № 7.

Ընդհանուր ժողովը զբաղվելու է պատրաստի ձեռագործների վաճառման միջոցների խնդրով։

Նախագահ՝ Սօֆիա Մինասեանց

Քարտուղար՝ Ֆլօրա Վարդանեանց

(կ. չ.) տու. 2—1

ՊՕՄԱԴԱ.

Մազերը բուսցնելու և ամրացնելու համար։ Իսկական և փորձված միջոց մազերը թափվելու դէմ։ Շուտափոյթ ամրացնում և երկարեցնում է մազերը։ Այդ պօմադան ՄՕՐՈՒՔԻՆ և ԲԵԽԵՐԻՆ տալիս է գեղեցիկ փայլ և բուսցնում է նրանց։ Գործածելու ժամանակ քսել մազերի արմատներին և առհասարակ գործածել որպէս պօմադա։ Գլխաւոր պահեստը՝ «Кавказское Товарищество Торговли аптекарскими товарами» въ Тифлисѣ, Баку и Батумѣ. Վաճառվում է նոյնպէս դեղատներում և դեղատնային պահեստներում։ Գինը 1 րուբլի։

(կ. չ.) 6—4

Կիրակի, նոյեմբերի 2-ին, առաւօտեան 10 ժամին Զգրաշէնի ուսումնարանի դահլիճում (Միջին փողոց) տեղի կունենայ Թիֆլիսի

«ՅԱՌԱՋ» ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

տարեկան ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Զբաղմունքի առարկաներն են.

1. Ընկ. կանոնադրութեան մասին զեկուցում.
2) Ընկերութեան անդամների ցուցակագրութիւն և նոր անդամակցել ցանկացողների ընդունելութիւն.
3) Ապագայ անելիքների մասին խորհրդածութիւն.
4) Վարչական մարմինների ընտրութիւն։

,,ՊՐՕՎՕԴՆԻԿ"

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌԻԳԱՅՈՒՄ

1888

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՖԱԲՐԻԿԱՅԻՆ ՊԱՀԵՍՏ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ

Սօլօլակսկայա փող., № 4.

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՀԱՏՈՎ

ՌԷԶԻՆԱՊԱՏ ԱՆԹԱՓԱՆՑԻԿ ՎԵՐՆԱԶԳԵՍՏՆԵՐ
Արտասահմանեան նոր ձևի, պատրաստված անգլիական ամենալաւ կտորներից սկսած մինչև ամենաէժան կտորները.

ՌԷԶԻՆԱՊԱՏ ՊԼԱՇՉՆԵՐ ԵՒ ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ պարոնայք օֆիցէրների համար.

ՌԷԶԻՆԱՊԱՏ ԿՏՈՐԵՂԷՆՆԵՐ զանազան կարիքների համար.

ՌԷԶԻՆԻ ՍՊՈՒՆԳՆԵՐ.

ՍԱՆԴԵՐ եղջերեայ ռէզինից

Համաշխարհային համբաւ ունեցող ամենալաւ

ԿՐԿՆԱԿՕՇԻԿՆԵՐԻ ,,ՊՐՕՎՕԴՆԻԿ"

(№ 4) 25—2

«Մշակի» յայտարարութիւններից օգտվողներին առաջարկվում է պատուէրներ տալու ժամանակ յիշատակել լրագրի անունը և համարը։

ԺԱՄԱՑՈՅՑ KAVALIER

Ընդառաջելով գնողների ցանկութեան ունենալ ճիշտ և իսկական ժամացոյց էժան գնով, մենք վճռեցինք տալ 3 ր. 95 կ.-ով տղամարդկանց բաց տափակ ժամացոյց «KAVALIER», վերջին կատարելագործութիւններով ժամացոյցային մեխանիզմի մէջ։ Կորպուսը փայլուն մուգ կապոյտ գոյնի է։ Ցիֆերբլատը մետաղեան ոսկեզօծված կամ արծաթազօծված։ Սլաքների ուղղութիւնը՝ գլխի վրա։ Ընթացքը՝ խնամքով ստուգված, որի մասին տրվում է երաշխաւորութիւն։

Պատուէրները կատարվում են անմիջապէս պահանջը ստանալուց յետոյ։

Առաքման համար վերցվում է գնողներից { Եւրոպական Ռուսաստան 50 կոպ. / իսկ Ասիական » 75 կոպ.

Պատուէրները ուղարկել՝ Торговому дому

Московскій Центральный Складъ Часовъ.

Москва, д. Виноградова № 126.

Յ. Գ.—Կանխավճար ուղարկողներին, դրամով կամ մարկաներով, ձրի տրվում է ժամացոյցի շղթայ տղամարդի կամ կնոջ։

(հ. կ.) 30—30

ԲԺԻՇԿ

Ա. Մ. ԱՄԻՐԽԱՆԵԱՆ

Ներքին հիւանդութիւններ

Ընդունելութիւն ամեն օր { 11—12 ժ. առաւ. / 5—6 ժ. երեկ.

Վելիամինօվսկայա փող., № 10.

(ա. օ.) 100—5

ԲԺԻՇԿ

Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ

Ներքին և երեխայոց հիւանդութիւններ, առանձնապէս ստամոքսի և աղիքների հիւանդութիւններ։

Հիւանդների ընդունելութիւնը { 12—1 առաւօտեան / 5—6 երեկոյեան

Միքայէլեան փող., № 36, տ. Ծավճանիձէի։

100—46

ԺԱՄԱՑՈՅՑ ԵՒ ԱԾԵԼԻ

ԱՄԵՆՔԻՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԻՐԵՐ

Մօսկվայի Ժամացոյցների Կենտր. Պահեստը

ՈՒՂԱՐԿՈՒՄ Է 150 իրեր միայն 8 ր. 95 կ.

1) Անգլիական սև պողպատէ տղամարդկանց կամ կանանց բաց ժամացոյց։ Ժամացոյցի մեխանիզմը արտասահմանեան շինուածք է և պարզեատրվել է ժամացոյցի համաշխարհային ցուցահանդէսում։ Լարվում է առանց բանալիի (ռեմօնտուար)։ Ժամացոյցը բանում է րօպէ առ րօպէ, որի համար երաշխաւորութիւն է տրվում. 2) Տղամարդկանց կամ կանանց նորաձև պարանոցի շղթայ. 3) Գեղեցիկ տեսքի բրելօկ. 4) Ժամացոյցը գողացվելուց ազատ պահող գործիք. 5) Անգլիական լաւագոյն պողպատէ ածելի. 6) Ածելիաման. 7) Նիկէլի փոքր թաս սապոնի համար. 8) Վրձին սապոնվելու համար. 9) Սապոնի փոշու արկղիկ. 10) Թաւշեայ շպարի արկղիկ. 11) Կարապի ըմբուլից փնջիկ շպարվելու համար. 12) Ցանկացողներին ածելիի և իր պարագաների փոխարէն կարող ենք ուղարկել կանացի նորաձև բրօշկա և մի զոյգ պարիզեան գոհարազարդ ականջօղեր. 13—14) Տուալէտի արդուզարդարանք, բաղկացած հայելիից, սանրից և կօշիկներ կոճկելու կարթից. 15—19) Գարնիտուր, բաղկացած կրծքի 2 և մանժէտի 3 արտասահմանեան աշխատանքի զապոնկաներից «Մօդերն» ոճով, կամ թէ սրա փոխարէն կանանց սանրեր. 20) Ամերիկական գրչանի մկրատ. 21) Գրչանի դանակ. 22—24) Գրչանի մատիտ և գրիչ. 24) Ճանապարհորդական գրչանի թանաքաման. 25) Պարիզեան ստերէօսկօպ մեծացնող ապակիներով. 26—75) 50 լուսանկարչական գողտրիկ նկարներ ստերէօսկօպի համար. 76—100) 25 Carte postale, բացնամակներ գեղեցիկ բնանկարներով, որոնք կարող են մի ալբոմի զարդը դառնալ. 100—125) 25 լաւագոյն պօստային թուղթ. 126—150) 25 այդպիսի ծրար։ Բոլորի համար միայն 8 ր. 95 կ.։ Նոյն իրերը, խուլ ժամացոյցով—1 րուբլով թանգ, այսինքն 9 ր. 95 կ., իսկ արծաթեայ խուլ ժամացոյցով միայն 16 ր. 95 կ.։

Ինչպէս տեսնում էք, սրանից էժան չէ կարող լինել։

✦ Ուղարկվում է եւ վերադիր վճարով ✦

Ծրարիկը ձրի։ Գործադրութիւնը օրինակելի։ Ուղարկելու համար յաւելեալ առնըվում է Եւրոպական Ռուսաստան՝ 65 կ., իսկ Ասիական—95 կ.։

Լաւութեան լիակատար երաշխաւորութեամբ.

Պատուէրները հասցէագրել Московскій Центральный Складъ Часовъ

Խնդրում ենք չը խառնել վարշավեան ֆիրմաների հետ.

Москва, домъ Виноградова, № 126.

P. S. Փողով կամ նամականիշներով գրաւական ուղարկողներին իբրև նուէր ուղարկվում է գեղեցիկ քսակ փողպատի (գալուստիկ) համար։

(կ. չ.) 36—30

ՀԵՏԵՒԵՑԷՔ ՄՕԴԱՅԻՆ

Ամբողջ Եւրոպան այժմ գործ է ածում միայն «Патентъ 1-ый сортъ» նոր ժամացոյցը։ Այդ ժամացոյցը տափակ է (քիչ հաստ արծաթէ րուբլանոցից), սև պողպատից, ընթացքը քարերի վրա՝ ռէմօնտուար, լարելը առանց բանալիի՝ 40 ժամը մի անգամ։ Ժամացոյցի ձևը այնքան շքեղ է, որ ամեն մի մարդու ճաշակին բաւարարութիւն կարող է տալ (տես նկարը)։ Որպէսզի կարելի լինի ծանօթացնել Ռուսաստանին այդ գեղեցիկ ժամացոյցի հետ, ֆաբրիկան նշանակել է շատ էժան գին—3 ր. 25 կ., իսկ երկու հատը՝ 6 ր.։ Այդ ձևի կանացի ժամացոյց—4 ր. 25 կ., երկու հատը՝ 8 ր.։ Այդ ձևի արծաթեայ ժամացոյց տղամարդկանց համար—5 ր. 75 կ., երկուսը՝ 11 ր.։ Եթէ դուք գեղեցկի սիրահար էք, բերել տուէք այդ ժամացոյցը և դուք ընդմիշտ շնորհակալ կը լինէք։ Ամեն մի ժամացոյցը ապահովված է 6 տարվայ երաշխաւորութեամբ։ Ճանապարհածախքը 1—4 հատի համար 40 կ., Սիբիր՝ 75 կ.։ Ուղարկումը վերադիր վճարով և առանց կանխավճարի։ Կարճ շղթայ՝ նոր ձևի ոսկուց՝ բրէլօկով—75 կ. և 1 ր. 50 կ., երկար շղթայ—2 ր. 50 կ. և 3 ր. 50 կ.։ Հասցէագրել՝ И. ШТРУМФЕЛЬДЪ, Варшава, Св. Креста, 189.

14—7

КАВКАЗСКІЯ МИНЕРАЛЬНЫЯ ВОДЫ

Министерство Торговли и Промышленности

НАТУРАЛЬНЫЯ СТОЛОВЫЯ ВОДЫ

„НАРЗАНЪ" Кисловодскъ.

„ЕССЕНТУКИ" № 20

Продажа вездѣ. Главный складъ въ Пятигорскѣ

Прейсъ-куранты безплатно.

17, 25, 2, 9) 82,038 27—22

Электропечатня Н. Г. Аганьянцъ

Полицейская. 7.